

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ

(2016/C 264/04)

Spravodajca: Vitas MAČIULIS

Predsedníctvo Rady Európskej únie sa 16. decembra 2015 rozhodlo podľa článku 262 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ.

Sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 19. apríla 2016.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 516. plenárnom zasadnutí 27. a 28. apríla 2016 (schôdza z 28. apríla 2016) prijal 143 hlasmi za, pričom žiadny člen nehlasoval proti a 2 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania: Zameranie na konsolidovanú a odolnú vonkajšiu energetickú politiku v EÚ

1.1 Energetika je neoddeliteľnou súčasťou medzinárodnej politiky a v súčasnosti je prioritou v programe EÚ. Keďže niektoré medzinárodné subjekty sa snažia využívať energiu ako nástroj na dosahovanie politických cieľov, je v záujme občanov EÚ, aby Únia bola opatrná, pokiaľ ide o otázky súvisiace s energetikou.

1.1.1 Pri vonkajšom rozmere energetiky sú dôležité tri faktory: diverzifikácia, jednotné vystupovanie a správne rozvinutá vnútorná energetická sústava.

1.2 Diverzifikácia energetických zdrojov EÚ, dodávateľov a zásobovacích trás je zásadná pre vonkajšiu energetickú politiku. Ako sa zdôrazňuje v stratégii energetickej únie EÚ, hlavným problémom EÚ je, že viac než polovica spotrebovanej energie pochádza z dovozu, ktorý treba zabezpečiť prostredníctvom určitých obchodných politík.

1.2.1 Okruh dovozných partnerov v oblasti energetiky sa musí rozširovať nepretržitým hľadaním nových, spoľahlivých a predvídateľných dodávateľov energie a nadväzovaním dialógov s nimi.

1.2.2 Nové veľké infraštruktúrne projekty prispievajúce k cieľom diverzifikácie by mali spĺňať ciele stratégie energetickej únie a mali by byť plne v súlade s *acquis* EÚ. Rovnako ako s cieľom rozvíjať decentralizovaný energetický systém, v ktorom zohrávajú kľúčovú úlohu zdroje energie z obnoviteľných zdrojov.

1.2.3 Mala by sa podporovať spolupráca medzi zástupcami súkromného a politického sektora s cieľom nájsť najvhodnejšie spôsoby a partnerov pre rozvoj v oblasti vonkajšej energetiky. Vždy by sa však mali zohľadňovať ciele energetickej bezpečnosti a udržateľnosti.

1.3 Treba vystupovať jednotne napriek tomu, že jednotlivé členské štáty majú rozličný energetický mix, štruktúry na energetický dovoz a tradičných partnerov. Spoločná interná pozícia EÚ je kľúčom k silnému vonkajšiemu rozmeru.

1.3.1 EHSV naliehavo žiada členské štáty, aby koordinovali svoje individuálne záujmy v oblasti energetiky a sústavne medzi sebou zachovávali solidaritu a transparentnosť.

1.3.2 EHSV víta návrh Komisie zo 16. februára 2016, ktorým sa posilňuje súčasný mechanizmus výmeny informácií, pokiaľ ide o medzivládne dohody a nezáväzný nástroj.

1.3.3 Spoločné environmentálne normy a normy jadrovej bezpečnosti v projektoch v oblasti energetiky, ktoré sa realizujú v krajinách susediacich s EÚ, by mali byť dôležitým prvkom vonkajšej energetickej politiky EÚ. Nákup energie z krajín, ktoré nedodržiavajú tieto normy, by sa mal obmedziť.

1.4 Silný vnútorný energetický systém je základom znižovania externého dosahu: jedným zo základných rozmerov energetickej únie je vytvorenie plne funkčného a transparentného vnútorného trhu EÚ s energiou. To sa priamo odzrkadlí v účinnejšom prístupe EÚ k otázkam vonkajšej energetickej politiky.

1.4.1 Treba vytvoriť všetky potrebné časti energetickej infraštruktúry, čo umožní optimalizáciu a zefektívnenie dovozu energetických zdrojov do EÚ.

1.4.2 EHSV poukazuje na potrebu v plnej miere začleniť energetické siete a systémy všetkých členských štátov do vnútorného trhu EÚ a zabezpečiť ich plné zosúladienie.

1.4.3 Konkurencieschopnosť výrobcov energie z EÚ sa musí zachovať prostredníctvom vytvorenia rovnakých podmienok pre európskych a mimoeurópskych výrobcov energie.

1.4.4 EHSV žiada, aby sa pri navrhovaní a vykonávaní vonkajšej energetickej politiky EÚ zohľadnila potreba zabezpečiť pre európsky priemysel, najmä pre energeticky náročné priemyselné odvetvia, konkurencieschopné, stabilné a predvídateľné dodávky energie, aby mohli fungovať za rovnakých podmienok, aké majú ich medzinárodní konkurenti.

1.5 Prezieravá energetická politika, ktorá pomôže plniť ciele EÚ vo vonkajšej oblasti aj v kontexte dohody COP21, by sa mala spoliehať najmä na systematické zohľadňovanie cieľov európskej klimateckej politiky a úsilie medzinárodného spoločenstva zmierniť zmenu klímy, a to predovšetkým rozvíjaním troch ústredných faktorov: energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej účinnosti a výskumu a vývoja.

1.5.1 Obnoviteľné zdroje energie predstavujú základný prvok v oblasti zvyšovania energetickej bezpečnosti a znižovania závislosti od dovozu.

1.5.2 EÚ by mala vynaložiť maximálne úsilie, aby si udržala vedúcu pozíciu v tejto oblasti.

1.5.3 Energetická účinnosť je jedným zo základných opatrení na zníženie objemu spotreby energie EÚ, a tým aj na zníženie objemu dovozu energie. Preto je veľmi dôležité znižovať výdavky súkromných a komerčných spotrebiteľov.

1.6 Výskum a vývoj musia dostávať primerané zdroje, čo povedie k zvýšeniu účinnosti a zníženiu nákladov na výrobu energie. Medzinárodná spolupráca je v tejto súvislosti samozrejme tiež dôležitá.

1.7 Keďže energia by mala byť cenovo dostupná pre spotrebiteľov a podporovať konkurencieschopnosť priemyslu, EHSV vyzýva Komisiu a vlády členských štátov, aby dali občianskej spoločnosti, sociálnym partnerom a spotrebiteľským organizáciám väčší priestor konať. Z tohto dôvodu EHSV požaduje európsky dialóg o energetike a európske energetické fórum, do ktorých by boli zapojené všetky zainteresované strany. Je to rozhodujúce pre vytvorenie inteligentnej, efektívnej a udržateľnej vonkajšej energetickej politiky EÚ.

1.7.1 EHSV musí mobilizovať svoje medzinárodné subjekty, aby zohrávali aktívnu úlohu pri tvorbe efektívnej a odolnej vonkajšej energetickej politiky EÚ.

2. Kontext

2.1 Energetické otázky len nedávno nadobudli v rámci politických diskusií EÚ a zaujali popredné miesto v programe Európskej komisie. EHSV takisto aktívne pôsobí v oblasti vonkajšieho rozmeru energetiky a už vydal niekoľko stanovísk na túto tému ⁽¹⁾.

2.2 Vzhľadom na rastúcu závislosť EÚ od dovozu energií, najmä ropy a plynu, sa vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ stáva rozhodujúcim pre posilnenie bezpečnosti dodávok zdrojov energie.

2.2.1 Vyše polovica (53,2 %) hrubej domácej spotreby energie EÚ pochádza z dovozu. Európska únia dováža 44,2 % tuhých palív (z čoho vyše polovica je antracit), 87,4 % ropy a ropných produktov a 65,3 % zemného plynu (údaje Eurostatu, 2013).

2.2.2 Tieto čísla jasne ukazujú rozsah závislosti EÚ od obchodu s dodávateľmi z tretích krajín. A preto, ak by sa dodávateľ ukázal byť nespoľahlivý alebo neistý, alebo ak by infraštruktúra nebola riadne udržiavaná, energetická bezpečnosť celej EÚ by mohla byť vážne poškodená.

3. Význam diverzifikácie vonkajších vzťahov v oblasti energetiky

3.1 EÚ by mala hľadať nové príležitosti na spoluprácu a posilniť existujúce partnerstvá v oblasti energetiky s tretími krajinami, pokiaľ ide o diverzifikáciu zdrojov, dodávateľov a trás.

3.2 Rusko s najväčšou pravdepodobnosťou v blízkej budúcnosti ostane hlavným dovozným partnerom EÚ v oblasti energetiky. Obzvlášť významným partnerom je v súvislosti s potrubným plynom.

3.2.1 Kľúčovou prioritou Ruska je minimálne udržať si priaznivé postavenie na trhu s energiou EÚ, ktorá je súčasne jeho najväčšou destináciou pre vývoz zdrojov energie a veľmi spoľahlivým zákazníkom.

3.2.2 Projekt plynovodu Nord Stream II je v súčasnosti hlavným bodom energetickej agendy Ruska zameranej na zvýšenie vývozu zemného plynu do EÚ. V EÚ zazneli otázky, či tento projekt nebude v rozpore so stratégiou energetickej únie EÚ v súvislosti s diverzifikáciou dodávok plynu. EHSV sa domnieva, že najdôležitejšou úlohou Komisie je dôkladné vyhodnotenie projektu Nord Stream II a jeho súladu s *acquis* EÚ vrátane tretieho energetického balíka, ako aj vyhodnotenie cieľov stratégie energetickej únie, predovšetkým diverzifikácie zdrojov energie, dodávateľov a trás.

3.2.3 Pri vytváraní spoločného stanoviska EÚ, pokiaľ ide o plynovod Nord Stream II, sa musia zohľadniť záujmy každého členského štátu. Obchodné aspekty projektu by nemali byť jediným faktorom pri rozhodovaní, najmä vzhľadom na tendenciu Ruska využívať energiu ako nástroj na dosiahnutie svojich geopolitických cieľov.

(¹) 1) *Prínos občianskej spoločnosti k preskúmaniu stratégie EÚ pre Strednú Áziu*, stanovisko EHSV, Ú. v. EÚ C 242, 23.7.2015, s. 1.
2) *Strategický rámec pre energetickú úniu*, stanovisko EHSV, Ú. v. EÚ C 383, 17.11.2015, s. 84.
3) *Energetika – faktor rozvoja a prehĺbenia prístupového procesu na západnom Balkáne*, stanovisko EHSV, Ú. v. EÚ C 32, 28.1.2016, s. 8.
4) *Zabezpečenie dôležitého dovozu pre EÚ prostredníctvom aktuálnej obchodnej politiky EÚ a iných súvisiacich politík*, stanovisko EHSV, Ú. v. EÚ C 67, 6.3.2014, s. 47.
5) *Medzivládne dohody v oblasti energetiky medzi členskými štátmi a tretími krajinami*, stanovisko EHSV, Ú. v. EÚ C 68, 6.3.2012, s. 65.
6) *Stanovisko EHSV na tému Zapojiť občiansku spoločnosť do vytvorenia budúceho európskeho energetického spoločenstva*, Ú. v. EÚ C 68, 6.3.2012, s. 15.
7) *Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ*, stanovisko EHSV, Ú. v. EÚ C 182, 4.8.2009, s. 8.

3.3 Nórsko je cenným partnerom EÚ na medzinárodnej scéne, pričom s ňou má spoločné politické priority vrátane priorít v odvetví energetiky. Nórsko je ako člen dohody o Európskom hospodárskom priestore súčasťou vnútorného trhu EÚ.

3.3.1 Význam severnej dimenzie sa pravdepodobne zvýši, podobne ako spolupráca v severných oblastiach so zreteľom na náleziská ropy a zemného plynu v Severnom ľadovom oceáne. Napriek tomu by sa mal klásť osobitný dôraz na citlivú otázku životného prostredia, ak a keď podniky začnú dôkladne preskúmať potenciál zdrojov v tejto oblasti.

3.4 Energetická spolupráca EÚ s partnermi z južného a východného Stredozemia získala nový impulz prostredníctvom nedávneho vytvorenia regionálnych platforiem zahŕňajúcich plyn, elektrinu, obnoviteľné zdroje energie a energetickú účinnosť. Pri týchto platformách sa počíta s tým, že pomôžu uľahčiť a zlepšiť spoluprácu v oblasti energetiky.

3.5 Vzhľadom na to, že Stredná Ázia je región strategického významu s bohatými zdrojmi energií, Európska únia sa zaviazala nadviazať s týmto regiónom trvalý a stabilný vzťah. Ako sa uvádza v záveroch Rady pre zahraničné veci o stratégii EÚ pre Strednú Áziu prijatej 22. júna 2015, EÚ chce posilniť energetické prepojenia, ktoré by prispeli k vzájomnej energetickej bezpečnosti.

3.6 Prepojením regiónu Kaspického mora s trhom EÚ prostredníctvom južného koridoru zemného plynu sa otvoria nové možnosti pre obchod so zemným plynom a prispeje to k cieľu EÚ v oblasti diverzifikácie. Transanatolský plynovod (TANAP) bude popri Transjadranskom plynovode (TAP) tvoriť najdôležitejšiu časť prepojenia.

3.7 Vzťahy so Spojenými štátmi v oblasti energetiky majú v programe EÚ čoraz väčší význam, čo sa odzrkadľuje v Rade pre energetiku EÚ-USA. Spojené štáty v súčasnosti zažívajú obdobie lacného plynu z dôvodu nekonvenčnej ťažby plynu. Európska únia by mala toto obdobie využiť a podporiť vznik transatlantického obchodu so skvapalneným zemným plynom (LNG), keďže by to značne prispelo k diverzifikácii dodávok energie.

3.7.1 Transatlantické obchodné a investičné partnerstvo (TTIP) by sa mohlo stať významným nástrojom na podporu transatlantickej energetickej bezpečnosti, okrem iných oblastí. EHSV naliehavo žiada príslušné strany, aby všetko svoje úsilie zamerali na náležité riešenie energetických otázok v tejto dohode.

3.8 Energetická bezpečnosť EÚ úzko súvisí s otázkami týkajúcimi sa energetiky v jej susedstve, čo znamená, že EÚ by mala naďalej úzko spolupracovať so svojimi susedmi a rozširovať rozsah vzájomne prínosnej spolupráce.

3.8.1 EHSV vyzýva Komisiu, aby ešte viac posilnila Energetické spoločenstvo, najmä pokiaľ ide o vykonávanie *acquis* EÚ v oblasti energetiky týkajúceho sa zmluvných strán⁽²⁾.

3.8.2 Hlavným cieľom Energetického spoločenstva je rozšírenie vnútorného trhu EÚ s energiou. Európska únia musí ďalej posilňovať spoluprácu so susednými krajinami a ich občianskou spoločnosťou s cieľom vytvoriť skutočne celoeurópsky trh s energiou. EHSV víta návrh Komisie na nariadenie o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok energie, ktoré sa priamo týka krajín Energetického spoločenstva.

3.9 Po zrušení medzinárodných sankcií proti Iránu sa EÚ musí chopiť príležitosti a obnoviť vzťahy v oblasti energetiky vzhľadom na úlohu, ktorú by Irán mohol mať pri diverzifikácii zdrojov dodávok energie EÚ.

3.10 Európska únia by takisto mala zrýchliť a posilniť úsilie o upevnenie dôveryhodných partnerstiev s rozdielnymi, ale významnými tretími krajinami, ako sú Kanada, Turecko a Alžírsko. EHSV víta, že s týmito krajinami sa v roku 2015 nadviazali dialógy o energetike na vysokej úrovni.

⁽²⁾ Zmluvné strany – Albánsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo, bývalá Juhoslovanská republika Macedónsko, Moldavsko, Čierna Hora, Srbsko, a Ukrajina.

3.11 Energetický rozmer by mal byť náležite zohľadnený v obchodných dohodách s tretími krajinami. Dohody s dodávateľmi z tretích krajín v oblasti energetiky navyše musia byť plne v súlade s právnymi predpismi EÚ a so zásadami energetickej bezpečnosti.

4. Význam jednotného vystupovania a prístupu k energetickým otázkam

4.1 Rada pre zahraničné veci 20. júla 2015 schválila akčný plán diplomacie v oblasti energetiky na podporu vonkajšieho rozmeru stratégie energetickej únie. Plán je zameraný na posilnenie spoločných odkazov s cieľom umožniť, aby EÚ vystupovala jednotne v súvislosti s hlavnými energetickými otázkami, a s cieľom splniť energetické ciele v zmysle solidarity a spoločného záujmu, namiesto opätovného presunutia politiky na národnú úroveň.

4.1.1 Medzi hlavné rozmery akčného plánu diplomacie v oblasti energetiky patrí diplomatická podpora diverzifikácie zdrojov energie, dodávateľov a trás, zvýšenie spolupráce s tranzitnými krajinami (najmä s Ukrajinou) a kľúčovými partnermi v oblasti energetiky z tretej krajiny, ďalšie posilnenie Energetického spoločenstva a udržiavanie strategickej účasti EÚ na viacstranných iniciatívach súvisiacich s energetikou.

4.2 Rozhodnutím, ktoré prijali Európsky parlament a Rada 25. októbra 2012, bol vytvorený mechanizmus na výmenu informácií pre medzivládne dohody, aby sa zabezpečila právna jasnosť a transparentnosť dohody, ako aj súlad jej ustanovení s právom EÚ. Vo februári 2016 Komisia predstavila návrh na posilnenie existujúceho mechanizmu.

4.2.1 EHSV víta pokusy o začlenenie súladu s právnymi predpismi a transparentnosti do dohôd EÚ s tretími stranami ⁽³⁾, a preto podporuje posilnenie aktuálneho mechanizmu na výmenu informácií.

4.3 Európska únia by mala ostať verná podpore a nepretržitému zlepšovaniu environmentálnych noriem a noriem jadrovej bezpečnosti v tretích krajinách.

4.3.1 Mimoriadna pozornosť sa musí venovať výstavbe jadrových elektrární v tretích krajinách v blízkosti hraníc EÚ (t. j. jadrovej elektrárni Astraviec v Bielorusku, ktorá podľa zistení nie je v súlade s ustanoveniami Dohovoru z Espoo). Európska únia by pre tretie strany mala zdôrazniť, že je dôležité zabezpečiť všestrannú bezpečnosť podobných projektov v súlade s dohovorom MAAE o jadrovej bezpečnosti a s inými relevantnými medzinárodnými dohodami. Komisia by mala zvýšiť svoje úsilie o zabezpečenie toho, aby krajiny, ktoré súhlasili s jadrovými záťažovými testami podľa pravidiel EÚ, čo najskôr splnili tento záväzok. Okrem toho by sa mal obmedziť prístup nebezpečných elektrární na trh s energiou v EÚ.

5. Vplyv silného vnútorného energetického systému

5.1 Silný vnútorný energetický systém sa bezprostredne prejavuje odolnou vonkajšou pozíciou. Preto by sa EÚ mala zamerať na zefektívnenie svojho vnútorného prístupu k energetickým otázkam.

5.2 Stratégia energetickej únie je prioritnou iniciatívou, ktorej cieľom je konsolidovať spoločnú reakciu EÚ na problémy súvisiace s energetikou. Nakoľko je energetická bezpečnosť nosným pilierom hospodárskej a sociálnej prosperity EÚ, ide o kolektívnu zodpovednosť členských štátov, výrobcov energie, spotrebiteľov, tranzitných krajín a medzinárodného spoločenstva, pričom na súčasných globalizovaných trhoch s energiou sa ich všetkých týka energetická bezpečnosť.

5.2.1 Hlavným pilierom energetickej únie je zlepšenie prepojení medzi členskými štátmi a plné vykonávanie *acquis* v oblasti vnútorného trhu s energiou. Úplnou integráciou vnútorného trhu EÚ sa zvýši konkurencia medzi poskytovateľmi energií, čo zas povedie k lepším cenám pre koncových spotrebiteľov.

⁽³⁾ Pozri poznámku pod čiarou č. 1 bod 5).

5.2.2 Skvapalnený zemný plyn je celosvetovo čoraz dostupnejší a ponúka EÚ nové príležitosti pre diverzifikáciu dodávok plynu. Preto treba posilniť a rozvíjať vnútornú infraštruktúru pre skvapalnený zemný plyn. V tomto kontexte EHSV víta stratégiu pre skladovanie skvapalneného zemného plynu a zemného plynu, ktorú Komisia prijala vo februári 2016.

5.2.3 Úplná integrácia EÚ znamená odstránenie tzv. energetických ostrovov. EHSV poukazuje na potrebu v plnej miere začať energetické siete a systémy všetkých členských štátov do vnútorného trhu EÚ, a to prostredníctvom vývoja fyzickej infraštruktúry na prepojenie sústav a konečným vyriešením otázky prepojenia troch pobaltských štátov⁽⁴⁾, keďže prevádzka ich elektrizačnej sústavy v súčasnosti závisí od prevádzkovateľa tretej krajiny (Rusko).

5.2.4 Zachovať sa musí konkurencieschopnosť výrobcov energie z EÚ. Musia sa stanoviť rovnaké podmienky pre výrobcov energie z Európy a z krajín mimo Európy, aby sa zabezpečilo, že pravidlá hospodárskej súťaže EÚ budú dodržiavať všetci účastníci trhu s energiou.

6. Prezieravá energetická politika ako významný faktor vonkajšieho rozmeru

6.1 Obnoviteľné zdroje energie predstavujú pre EÚ priamu príležitosť, aby nielen znížila svoju závislosť od dovážaných fosílnych palív, ale aj zvýšila trvalú udržateľnosť svojej vlastnej výroby energií. EHSV považuje rozvoj obnoviteľných zdrojov energie za jedno z najdôležitejších opatrení zameraných na bezpečnejšiu energetickú budúcnosť. EÚ by sa však nemala spoliehať na úspechy z minulosti a mala by vynaložiť maximálne úsilie, aby si udržala vedúcu pozíciu v tejto oblasti. Okrem toho by predstavitelia EÚ mali nabádať tretie krajiny, aby si stanovili ambiciózne ciele v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.

6.1.1 Európska únia už hľadá za rok 2020 a stanovila si ešte ambicióznejšie ciele na rok 2030. Spoločný cieľ, aby aspoň 27 % energie pochádzalo z obnoviteľných zdrojov, si od členských štátov vyžiada zvýšiť spoluprácu na regionálnej úrovni a ďalej konsolidovať odvetvie energetiky EÚ.

6.1.2 EHSV v súvislosti so zmiernovaním zmeny klímy víta dohodu COP21 a záväzok EÚ znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov aspoň o 40 % (v porovnaní s úrovňou v roku 1990), ako sa stanovuje v rámci politik v oblasti klímy. EÚ by mala nielen nabádať svojich partnerov, aby aktívne pracovali v tejto oblasti, ale poskytnúť aj praktickú pomoc, ak to bude potrebné.

6.1.3 Decentralizovaná výroba energie, ako aj energetické družstvá, prispejú k tomu, že EÚ bude môcť splniť ciele v oblasti klímy a energetiky. Decentralizovaná výroba umožňuje, aby sa do úsilia o dosiahnutie energetickej nezávislosti a bezpečnosti v jednotlivých krajinách a v celej EÚ zapojila širšia spoločnosť. Preto by sa mali prijať osvedčené postupy nákladovo efektívnych zariadení na vlastnú výrobu a spotrebu.

6.2 Energetická účinnosť tiež predstavuje nepriamy spôsob riešenia problému vysokej úrovne dovozu energie do EÚ. Cieľ zlepšiť energetickú účinnosť aspoň o 27 % (rovnako ako pre energiu z obnoviteľných zdrojov) bol stanovený na rok 2030 v celej EÚ, pričom Európska komisia sa vážne usiluje o zavedenie zásady prvoradosti energetickej účinnosti. Energetická únia zas bude ďalej podporovať lepší prístup k finančným nástrojom pre energetickú účinnosť, predovšetkým v odvetví dopravy a stavebníctva, a motivovať členské štáty, aby vo svojich vlastných politikách viac zohľadňovali primárne energetickú účinnosť.

6.3 Primeraná finančná podpora na oblasť výskumu a vývoja je rozhodujúca na zachovanie technologického pokroku pri výrobe energií a v rámci inteligentnej distribúcie. Týka sa to najmä energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom zlepšiť jej cenovú dostupnosť a spoľahlivosť. Okrem toho by sa malo pokračovať vo vývoji najmodernejších technológií, napríklad využívanie vodíka, palivové články a jadrová syntéza na výrobu energie.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ C 228, 22.9.2009, s. 84.

6.4 EHSV naliehavo žiada, aby EÚ zaujala vedúcu úlohu pri hľadaní udržateľných riešení energetických problémov rozvojových krajín prostredníctvom politik a iniciatív zameraných na rozšírenie finančnej, technickej a právnej pomoci. Podpora vzdelávania a odbornej prípravy v súvisiacich oblastiach by mala byť hlavným nástrojom rozširovania spolupráce s rozvojovými krajinami.

7. Občianska spoločnosť ako aktívny subjekt v otázkach vonkajšej energetiky

7.1 Keďže spotrebitelia očakávajú, že energia bude dostupná a bude oporou konkurencieschopnosti priemyslu, EHSV vyzýva Komisiu a národné vlády, aby do záležitostí súvisiacich s energetikou zapojili organizácie občianskej spoločnosti, sociálnych partnerov a spotrebiteľské organizácie a aby s nimi viedli otvorený dialóg. Výrazne by to prispelo k lepšiemu chápaniu energetických výziev.

7.1.1 Energetická chudoba je celosvetovým problémom, ktorý nemožno prehliadať v rámci vnútorných, ani vonkajších energetických politík EÚ. Tým, ktorí sú ňou najviac ohrození, sa musí podať pomocná ruka.

7.2 Občianska spoločnosť by mala byť iniciatívnejšia v procese tvorby politiky v oblasti energetiky. EHSV víta spoločné vyhlásenie o energetike, ktoré 11. februára 2016 podpísala platforma občianskej spoločnosti EÚ a Ukrajiny a ktorého cieľom je posilniť úlohu občianskej spoločnosti a pripraviť pre príslušné orgány odporúčania týkajúce sa zásad právneho štátu.

7.2.1 Energetika musí byť súčasťou programu medzinárodných stretnutí EHSV, ako aj dôležitou témou diskusie s občianskou spoločnosťou partnerských krajín.

V Bruseli 28. apríla 2016

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS
